

DE VOORMALIGE KERK VAN ALDEN-BIESEN

Het bodemonderzoek dat in 1977 op het domein van Alden-Biesen te Rijkhoven (gem. Bilzen) plaats had, leidde tot de ontdekking van de funderingsmuren van het westelijk deel van een driebeukige kerk met westtoren, oversneden door de hedendaagse kerk (*Arch. Belg.* 206, 119-121). Dit jaar werd het onderzoek ondernomen op het neerhof van de kasteelhoeve, waar men het oostelijk deel van de oude kerk vermoedde⁽³⁵⁾. Verscheidene funderingsmuren, een paar sokkels van pijlers, een vloergedeelte en een grafkelder werden blootgelegd (fig. 104 en 105). Hier volgt hun beschrijving.

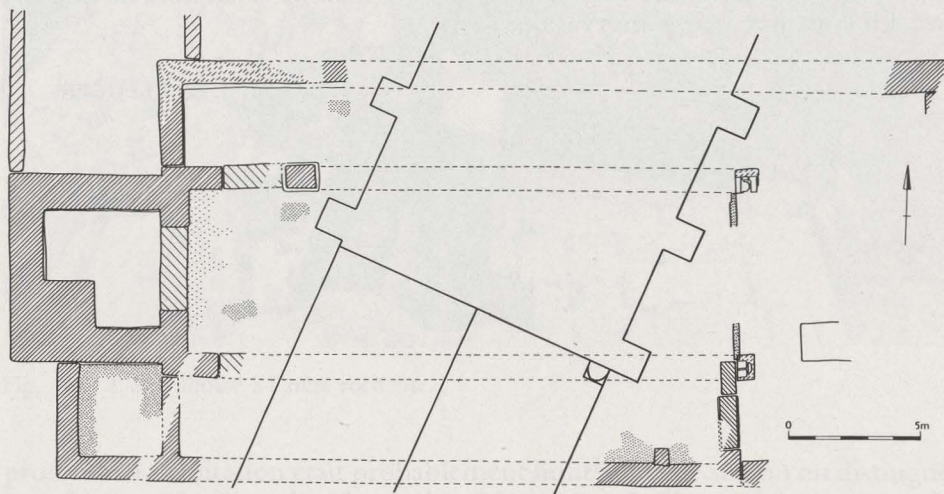

Fig. 104. Vereenvoudigde plattegrond van de oude kerk.

Funderingsmuur 1 bestaat uit een 19 cm dik, goed verzorgd metselwerk in silex en kalkmortel, dat rust op een oudere, minder brede silexfundering, zodat het bovenliggende metselwerk naar de oostkant 5 tot 8 cm daarbuiten uitsteekt. De bovenste laag leunt tegen muur 2 aan, zonder ermee verbonden te zijn, terwijl de onderliggende silexfundering onder muur 2 doorloopt. Het geheel bleef bewaard van + 5,53 tot + 6,98 m⁽³⁶⁾.

De funderingsmuren 2 zijn beide opgetrokken in silex, ingelegd in een groenachtig zand; gemiddelde bewaarde hoogte + 6,80 m.

³⁵ Wij danken de directeur en het personeel van de Regie der Gebouwen te Hasselt voor hun medewerking.

³⁶ De niveau's zijn aangegeven ten overstaan van het vast nulpunt dat voor gans het domein werd bepaald. De diepte van de aanzet van de funderingen, die doorgaans voorkomen op niveau's schommelend tussen + 5,50 en 5,60 m, worden in het vervolg niet meer aangehaald, dit om niet in herhaling te vervallen.

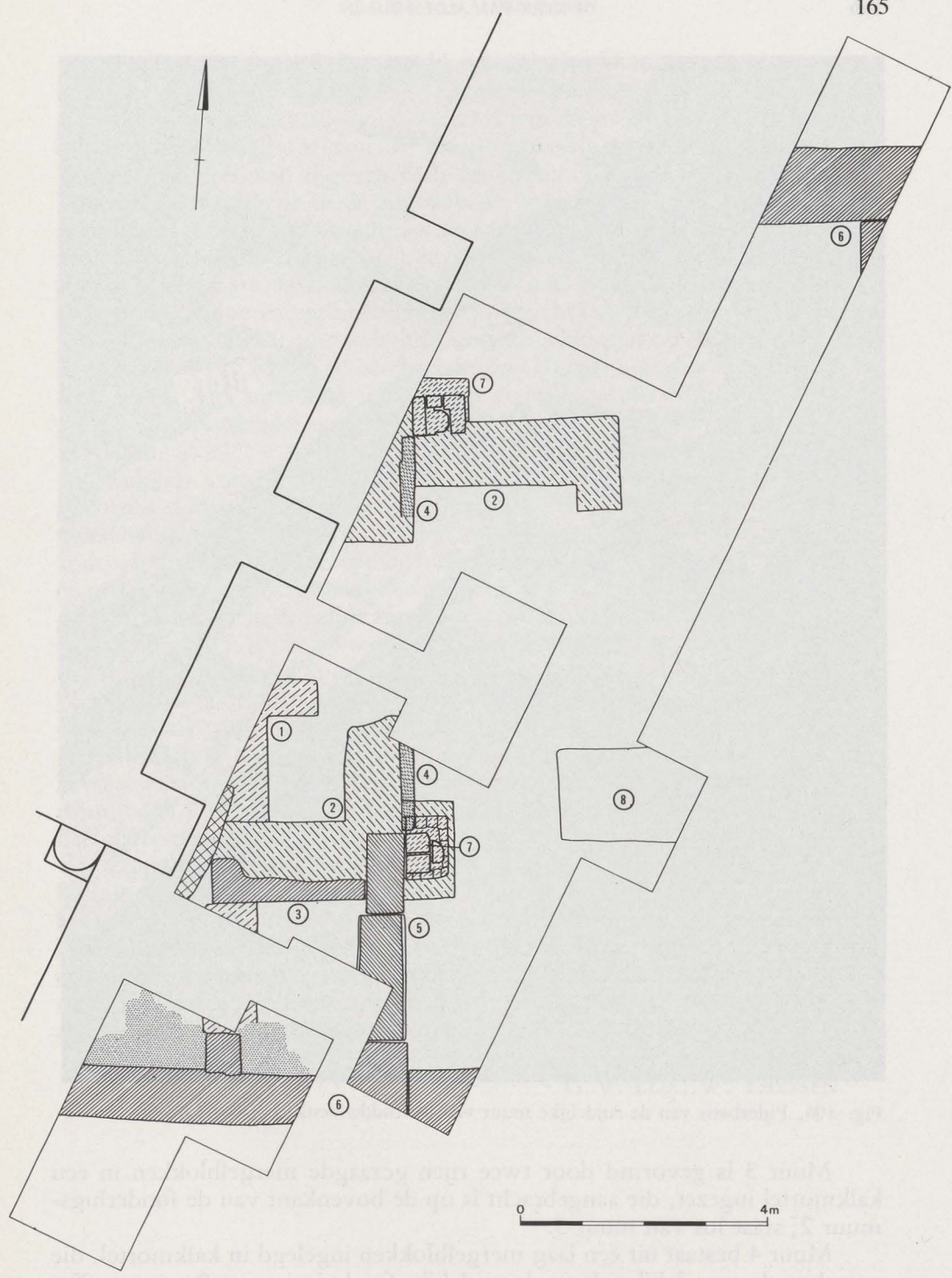

Fig. 105. Vrijgelegde funderingen in het oostelijk deel van de kerk.

Fig. 106. Pijlerbasis van de zuidelijke muur van de middenbeuk.

Muur 3 is gevormd door twee rijen gezaagde mergelblokken in een kalkmortel ingezet, die aangebracht is op de bovenkant van de funderingsmuur 2; staat los van muur 5.

Muur 4 bestaat uit een laag mergelblokken ingelegd in kalkmortel, die zowel op de noordelijke als op de zuidelijke funderingsmuur 2 aangetroffen werd.

Funderingsmuren 5. Opgetrokken in silexbrokken en andere gesteenten, ingelegd in kalkmortel; zijn langs weerskanten afgezet met een parament van gezaagde mergelblokken. Beide staan los van elkaar en zijn ook niet verbonden met de zuidelijke zijgevel 6; bleven plaatselijk bewaard tot +7,74 m.

Funderingen van zijgevels 6. Beide vertonen dezelfde bouwtrant als de muren 5 en ook als de beide zijgevels ten westen van het hedendaags kerkgebouw, met dit verschil nochtans dat aan de zuidelijke zijgevel het parament van mergelblokken ontbreekt. Langs de binnenzijde van deze gevel lag een betrekkelijk grote bevloering bestaande uit blauwe arduintegels. Deze vloerstenen hebben verschillende afmetingen: het merendeel ervan is vierkant met zijden van ca. 20 cm; andere zijn rechthoekig met een lengte die schommelt tussen 30 en 50 cm en een breedte van 20 cm; hun dikte varieert tussen 5 en 8 cm. Met uitzondering van een viertal zijn alle langs de bovenkant geribd. De noordelijke zijgevel bleef bewaard tot +7,75 m en de zuidelijke tot +7,12 m.

Sokkels van pijlers 7. De noordelijk gelegen sokkel is aan de basis gevormd door onregelmatige mergelblokken in kalkmortel ingelegd. Dit metselwerk is verhoogd geworden met een zware, brede arduinsteen en andere gesteenten die deels op de funderingsmuur 2 rusten. Bovenop werden enige regelmatige mergelblokken aangebracht, waarvan deze aan de oostkant gelegen, langs de buitenzijde afgerond werd; bleef bewaard tot +7,19 m. De zuidelijk gelegen sokkel werd ingeplant op een gedeelte van de funderingsmuur 2 en is gevormd door enkele min of meer regelmatige mergelblokken, waarop drie zware mergelblokken werden gelegd, waarvan deze aan de oostkant ook langs buiten afgerond is; bleef bewaard tot +7,16 m (fig. 106).

Grafkamer 8. Gemetseld met gezaagde mergelblokken en kalkmortel; heeft een lengte van ca. 3,30 m en een breedte van 1,52 m; langs binnen is een ruimte van 1,10 m breedte; bij het uitdiepen ervan werden enkele schamele beenderresten gevonden.

Daar de opgravingen niet beëindigd zijn, kunnen wij geen algemene besluiten trekken. De met vaste lijnen gearceerde muurgedeelten behoren tot hetzelfde gebouw als de funderingen die verleden jaar ten westen van de huidige kerk werden vrijgelegd. Voor zover we thans kunnen uitmaken, had de oude kerk binnenwerks een lengte van 28 m en een breedte van 14 m. De met streepjes gearceerde muren, behalve de pijlersokkels 7, behoren tot oudere fasen, waarvan de betekenis nog nader te bepalen is.

G. V. LUX, W. THYSSEN